

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw
Socjalnych i Zdrowia**

Warszawa, dnia września 2011 r.

P/11/092
KPZ-4101-02-04/2011

**Pani
Bożena Sawicka
Dyrektor
Publicznego Ośrodka Opiekuńczo-
Wychowawczego
w Warszawie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia przeprowadziła w Publicznym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Warszawie (zwanego dalej „POAO” lub „Ośrodkiem”) kontrolę w zakresie funkcjonowania placówki oraz jej współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2008 – 2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania POAO w celu powrotu dzieci do wychowania w rodzinie oraz jego współdziałanie z innymi instytucjami w tym zakresie.

Formułując ocenę ogólną NIK uwzględniła prawidłową realizację zadań merytorycznych, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

30 września 2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych² oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w sprawie centralnego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie oraz ośrodków adopcyjno-opiekuńczych upoważnionych do współpracy z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi³.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły nieterminowego przekazywania do pozostałych ośrodków na terenie kraju dokumentacji związanej z procesem adopcyjnym dzieci w 2010 r. w terminie powyżej wymaganych 7 dni.

1. W ocenie NIK funkcjonowanie i organizacja działalności POAO były zgodne ze statutem i regulaminem organizacyjnym. Wszyscy zatrudnieni pracownicy (18 osób) posiadali kwalifikacje wymagane w § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 października 2004 r. w sprawie podmiotów uprawnionych do zakładania i prowadzenia niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych oraz stażu pracy i kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych w publicznych i niepublicznych ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych⁴.

Wskazać jednak należy, że stan zatrudnienia w stosunku do potrzeb nie był wystarczający. Mimo, że Ośrodek występował w 2009 roku o zwiększenie planu zatrudnienia o dwa etaty dla specjalistów pracy z rodziną w celu rozszerzenia oferty dla rodzin zastępczych, Dyrektor Biura Polityki Społecznej Urzędu miasta st. Warszawy nie wyraził na to zgody.

Warunki lokalowe jakimi dysponował Ośrodek spełniały wymogi określone w § 4 ww. rozporządzenia.

2. Na pozytywną ocenę NIK zasługuje realizacja zadań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej, mimo występujących barier takich jak: brak chętnych kandydatów na rodziców zastępczych; długich terminów spraw w sądzie; braku kandydatów wśród polskich rodzin do zaadoptowania dzieci starszych, powyżej 10 roku życia, rodzeństw powyżej 2 dzieci, dzieci niepełnosprawnych.

W latach 2008-2010 do POAO skierowano łącznie dokumentację 2709 dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym: 252 do adopcji krajowej, a z uwagi na ograniczone zainteresowanie adopcją wśród rodzin polskich – 2457 do adopcji zagranicznej. Liczba dzieci adoptowanych w kraju i za granicą za pośrednictwem POAO w tym okresie wynosiła: 117 dzieci w 2008 roku (28 adopcji krajowych; 89 adopcji zagranicznych), 153

² Dz. U. z 2005 r. Nr 205, poz. 1701.

³ Dz.U. z 2004 r. Nr 223 poz. 2266

⁴ Dz. U. Nr 226, poz. 2293.

dzieci w 2009 roku (30 adopcji krajowych; 123 adopcji zagranicznych), 150 dzieci w 2010 roku (49 adopcji krajowych; 101 adopcji zagranicznych).

3. Na podstawie kontroli wybranych losowo 60 teczek dotyczących dokumentacji dzieci zgłoszonych do adopcji i zarejestrowanych w latach 2008-2010⁵ ustalono, że okres czasu od zgłoszenia do POAO do daty kwalifikacji do adopcji wahał się od 1 do 7 dni i był zgodny z obowiązującą procedurą.

Nieprawidłowości stwierdzono natomiast w 5 przypadkach (spośród 20) badanej dokumentacji z 2010 r., w zakresie przekroczenia 7 dniowego terminu rozsyłania dokumentacji w poszukiwaniu rodzin do adopcji (wymienioną dokumentację rozesłano po 10 dniach), co było niezgodne z § 10 pkt 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r.

4. Na pozytywną ocenę NIK zasługuje właściwe gromadzenie informacji o dzieciach, które mogą być przysposobione lub umieszczone w rodzinie zastępczej oraz informacji o przyszłych rodzicach.

Dokumentacja dzieci umieszczanych w rodzinach adopcyjnych i zastępczych, była kompletna i zawierała, m.in.: kartę dziecka, akt urodzenia dziecka, opinia psychologiczna, różne dane o stanie zdrowia (wypis ze szpitala, zaświadczenie lekarskie, itp.).

Ośrodek udzielał pomocy psychologiczno- pedagogicznej wychowankom rodzinnych domów dziecka, która polegała m.in. na: zorganizowaniu zajęć warsztatowych, kształtujących umiejętności społeczne, radzenia sobie z agresją; spotkaniach i rozmowach indywidualnych; diagnozy i terapii pedagogicznej; przeprowadzaniu badań i obserwacji psychologicznych. Pomoc udzielana rodzinnym domom dziecka oraz rodzinom zastępczym w poszczególnych latach 2008-2010 miała tendencję wzrostową. Udzielano także pomocy psychologiczno - pedagogicznej oraz prawnej rodzicom dzieci, umieszczonych w placówkach rodzinnych. W 2008 roku było 16 takich przypadków, w 2009 roku 18, a w 2010 roku już 20.

POAO udzielał pomocy w przygotowaniu wniosków o przysposobienie lub ustanowienie rodziny zastępczej i zgromadzeniu niezbędnych dokumentów. W przypadku adopcji i rodzin zastępczych krajowych, Ośrodek w każdym przypadku pomagał w sporządzaniu wniosku do sądu.

5. Na pozytywną ocenę NIK zasługuje również współdziałanie z innymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi funkcjonującymi na terenie miasta Warszawa. Współpraca polegała m.in. na: udziale w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci, powiadamianiu

⁵ po 20 z każdego roku, w tym po 10 zgłoszeń z placówek typu socjalizacyjnego i interwencyjnego

o kwalifikacji dzieci do adopcji, rodziny zastępczej, kontaktach z placówką w zakresie poznania dzieci, które mają być adoptowane za pośrednictwem POAO, kontaktach w celu wymiany informacji z pedagogami, psychologami i opiekunami prawnymi, towarzyszeniu przy pierwszym kontakcie dziecka z przyszłymi rodzicami, wymianie informacji na spotkaniach ogólnych oraz innych działaniach uzależnionych od potrzeb. Ośrodek realizował również program współpracy z Rodzinnymi Domami Dziecka.

Przedstawiając Pani Dyrektor powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o wyeliminowanie przypadków nieterminowego przekazywania dokumentacji dotyczącej procesu adopcyjnego do pozostałych ośrodków na terenie kraju.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.